

Sevim Akyürek
(Arkeolog)

Ölümünün 100. Yılında Albert Anker

1901 yılı İsviçre'nin ünlü ressamlarından Albert Anker'in 100. Ölüm Yılı . Bu nedenle ülkede birçok etkinlikler yapılıyor. Doğduğu köy olan Biel-Ins'de ki evinde Temmuz ayında yapılacak kültürel etkinliklerin yanısıra, İsviçre Postanesi özel bir pul, İsviçre Konfederasyonu bir anı altın para yaptırdı. Bern Kunst Museum ise sanatçının çok sayıda eserini müze ve özel koleksiyonlardan toplayarak 5 Eylül'e kadar sürecek bir sergi ile sanatseverlere açtı.

Albert Anker Bern Üniversitesinde babasının zoru ile Teoloji bölümüne gitmektedir. Annesinin ölümünden sonra 1853 yılının Weihnachtstag 'da babasına " Resim yaparak da para kazanılabileceğini yazarak "okulu bırakır ve Paris'e gider. Orada Monet, Van Gogh gibi izlenimci sanatçılarla tanışır. Resimlerin de ki konularda gerçeklik tablolarına yanmaktadır. Paris'de Güzel Sanatlar Akademisine devam eder. Daha sonraları kışları Paris'de yazları köyü olan Ins'de geçirecek hayata adım atar.

Sergiye ilk girişte Albert Anker resmi ve imzası ile sizi uzun bir koridordan geçirerek kendisinin yarattığı bir dönemin belgeselliğini taşıyan tablolarından oluşan bir yolculuğuna çıkartıyor. İlk karşımıza çıkan serginin de tanıtım afişin de kullanılan "Mädchen, die Haare Flechten" adlı tablosu var. Yan tarafta babasına okulu bıraktığında yazmış olduğu mektup, boyaları, paleti, ailesine ait fotoğraflar, kalemleri, kızkardeşine, kızlarına ve eşine yazmış olduğu mektup ve kartlar kapalı bir camekanlı dolapda sergilenmiş.

Tabloları on salona konularına göre yerleştirilmiş. İlk salon da ki tabloları "Dorfgeschichten" köy yaşamını anlatmaktadır. 1858 yılında yapmış olduğu bir köy okulu " Dorfschule im Schwarzwald" dönemin eğitim sistemini, okul yapılarını, baskıcı bir eğitimi kalabalık sınıfı, giyim tarzını yansıtıyor. Bir diğer tabloda 1893 yılının ağır kış koşulların yaşandığı, fakir insanlara bedava çorba dağıtıldığı "Armensuppe"de dönemin fakirliğini, yorgun hasta yüzleri görmekteyiz. Bir kış günü kardan ayı yapmakta olan çocuklar, seyreden yaşlılar, neşeleri ile çocuklar ve üşüdükleri belli olan yaşlılar tabloda resmedilmiş. Genç bir çiftte iskambil kartlarıyla fal bakan yaşlı kadın, köyün faizcisine borçlarını ödemek için gelen insanlar ve köyü İns'e döşenecek olan tren rayları yapımı merakla seyreden çocuklar. Bir köyün yaşamını görebilmekteyiz.

Geçmiş ve şimdiki zaman "Vergangenheit und Gegenwart" olarak adlandırılan bölüm benimde ve dolayısıyla önünde en çok kalabalığın olduğu bir tablo var. Oldukça büyük yapılmış bu tablonun adı "Länderkinder" . Gazetemizin geçmiş sayılarında da hatırlayacağınız gibi "İsviçre'nin Karanlık Tarihi Verdingkinder" ile köle çocuklar hakkında bir sergi aracılığı ile bilgi vermiştim. Aşğıdaki tablo bütün çıplaklığı ile çocukların nasıl toplanarak satılmak için meydanlara getirildiğini, ayaklarının çıplak, yorgun ve bazılarının yürümekten ayaklarının yara olduğu, satın alınan çocukların evlere götürülüşü resmedilmiş. Albert Anker her okul tablosunda ayakları çıplak halde özellikle ayakkabı giydirilmeyen bu köle çocukları resmetmiş. Albert Anker duyarlılığını bu şekilde göstermiş. Ama o çocukların satın alındıktan sonra çok acılar yaşadıklarını, tecavüze uğradıklarını, aç bırakıldıklarını, okul yollarının ayrı olduğu, gezilere götürülmediklerini, bazen ahırlarda kuru mısırla karın doyurduklarını çok dayak yediklerini " Verdingkinder Reden" adlı sergide bugün hala yaşayanların anı ve anlatımlarında okumuş bunuda yazmışım. Tablo bir resim gibi gerçekleri gösteriyor ve tabloyu seyreden çok sayıda ziyaretçi şaşkınlıklarını gizliyememekteydiler.

1868 yılında bulunan kazık evlerin çıkarılması için çok sayıda işçi gerekiyordu. Bu işçiler arasında yorgun bir kadın ve kucağında uyumakta olan kızı resmedilmiş. Göçmen bir polonyalı piyano çalan torunlarına bakan ama geçmişi düşündüğü belli olan yaşlı bir göçmen o dönemin yaşanan hayatları.

"Schöne Welt " adı verilen bölümde çocuk ve gençlerin yapıldığı tablolar var. Albert Anker " Çocuklarının resimlerini yapmak hem çok güzel hem de en zorudur. Bu herbir meleklerin yüzleri farklıdır ve üzerinde çok çalışmak gerekmektedir." demektedir. Çok sayıda örgü ören genç kızlar, örgüyü yeni öğrenmeye çalışan küçük kızlar, onlara sabırla örgü öğretken yaşlılar dönemin portrelerini görmekteyiz. Kendi kızları Marie, Louise ve Cecile güzel kıyafetleri ile bir diğer sınıfın varlığını da belgelemektedir.

Çocuk Dünyası " Kinderwelten" adı verilen salonda oyun oynamakta olan çocukların dünyası ana tema.

Bebekler, bebek arabaları, küçük mutfak eşyaları, ele sarılan iperle oyunlar ve tabii ki sokak oyunları. Fakir ailelerin oyuncakları tahtadan yapılmış hayvan şekilleri, topraktan yapılmış mutfak eşyaları ve bezden yapılmış bebekler olmaktadır. " Spielendes Mädchen am Ofen" da ocak önünde oturan topraktan yapılmış mutfak oyuncak

Okula giden çocukların küçük bir kara tahtası var. Defter ve kitaplarını koltuk altlarında taşımaktadırlar. 1859 yılında yaptığı "Dorfschule im Schwarzwald" da kalabalık sınıf, elinde sopası öğretmen, arkalıkları ve önlerinde masaları olmayan, sınıfın dört tarafına dizilmiş sıralarda kız öğrenciler oturmakta.

Erkek öğrenciler ise normal sırada oturmakta. Yine köle çocuklardan bir kız öğrenci öğretmenin önünde yüzünü kapamış ağlamaktadır. Anker sınıflara girerek çok sayıda okul kesitlerinden tablolar yapmaktadır. Yine üç yıl sonra yaptığı " Das Schalexamen" de çok sayıda öğretmen belki müfettiş önünde çocuklar sınav heyecanı yaşamaktadırlar.

"Todesthemen" Ölüm teması Anker'in dünyasında ve eserlerinde önemli yer tutmaktadır. Erken yaşında annesini ve iki kardeşini kaybetmesi O'nu çok etkiledi. 1869 yılında oğlu Ruedi'yi iki yaşında kaybetti. Onun ölüm yatağında yaptığı tablo sergide yer alıyor. Eserinin üstüne "Du lieber lieber Ruedi " satırı ile duygusunu belirtir. Daha sonra doğan oğlu Emil yine iki yaşında hayatını kaybeder. Bu

salonda köyü İns'deki mezarlıkta siyah yas elbisesi giymiş ağlayan iki kadını resmetmiş. Başka bir tabloda ölen okul arkadaşlarını ziyaret eden çocukların var. Okul arkadaşları süslenmiş yatağında yatan kız çocuğunun son yolculuğu için yanadırlar. Burada da ayakları ayakkabısız ve corapsız çocuklar diğer çocuklar arasında yer almaktadır.

"Alt und Jung" Evet. Anker çok sayıda çocuk ve genç motifleri yanısıra yaşlıların da tasvirini yapmıştır. Albert Anker köyü İns'den köyün terzisini, içki içen sarhoş adamın umutsuzluğunu, boş bakışlarını resmetmiştir. Ayrıca yaşlı insanları torunları ile birlikte çok resmetmiştir. Torunlarına örgü öğreten yaşlı bir babaanne, kucağında uyuya kalan torununu seyreden dede, koltuğunda oturmakta olan dedesine İncil'i okuyan bir genç delikanlı ve tavuklarına yem atan yaşlı bir kadın tabloları bulunmaktadır. Giyimleri, aile yaşamları, evlerin döşenmiş tarzı bir dönemin belgeleri olarak bugüne gelmiş.

"Stilleben" Albert Anker ilk defa 1866 yılında yine köy yaşamında yer alan peynirleri, içkileri, ekmek, kestaneyi, patates motiflerini kullanarak o dönemin yiyeceklerini de yansıtmış. Bazı tablolarında var olan ekmek kırıntıları ve kestaneyi kabukları esere canlılık getirmiş. Zengin evlerin porselen takımları içindeki çay ve kahveler yanındaki bisküvilerle bezenmiş. Anker'in yaptığı 700 yağlıboya tablolarının 35 tanesi bu çalışmalardır.

"Fayancen" Albert Anker 1866 ve 1892 yılları arasında eşinin ailesinin kurmuş olduğu şirkete 500 fayans üzerine resimler, portreler, tabak üzerine çizdiği çalışmaları vardır. O dönem için fayans zengin aileler tarafından kullanılmakta olup tanesi 50 ve 2500 Franka satılmıştır. Tablolarından kazandığı para yanında fayanslardan da epey para kazandığı belli olmaktadır.

"Späte Aquarelle" 1870 li yıllardan itibaren Anker'in sulubaya çalışmaları var. Genellikle yağlı boya öncesi doğa çalışmalarında ve fayans teknik çalışması öncesi suluboya çalışmaları yer almaktadır. 1883/1884 yılında sulubaya çalışma tekniğini geliştirmek için Paris'de Academie Colarossi'ye hafta sonu ve akşamları ders alır. Bu çalışmalarda en sevdiği temalar genç ve yaşlı tipler, kadınlar, okula giden, örgü ören, çilek toplayan, kitap okuyan, saçını tarayan kız çocukların görüntüleridir.

"Auftragsbildnisse" Albert Anker yaşamı boyunca ismarlama resimler de yapmıştır. Genellikle tanıdık çevresinden ve zengin kişilerin tablolarını yapmıştır. O'nun en büyük özelliği, kişiyi gördüğünü gibi resmetmesidir. Bazı ressam gibi " Olduğunuz gibi mi yoksa güzel mi görünmek istersiniz " diye bir anlayışı olmamıştır.

Evet. Albert Anker İsviçre deyince akla gelen en önemli isimlerinden biridir. Tablolarında hep yaşadığı köydeki tipleri resmeden sanatçı eserlerinde sınıf farklılığını da sergileyen ender sanatçılardan biridir. Bu yıl 100. yıl Ölüm Yıldönünde Bern Kunst Museum ve 1901 yılında son nefesini verdiği İns' deki evinde yapılan etkinliklere katılarak O'nu tanıyabiliriz.

ları ile oynamakta olan küçük kız varolan sosyal tabakalaşmaya örnek olarak yapılmış. En eski oyun olarak bilinen Kemik oyunlarında çocukların sevdiği oyunlardan biri. Kuklalar da o zamanın çocuk dünyasının oyuncaklarından. Albert Anker'in evinden getirilen kuklalar da sergide yer alıyor. Oyun oynayarak eğitime dayalı bir çocuk yuvası tablosu Kinderkrippe 1894 yılında yapılmış. O dönem yuvalar da domino taşları, tahta parçalarından kule ve ev yapımı, kuklalar, bebekler bulunmaktadır.

"Schulalltag mit Heft, Schiefertafel und Strickzeug" Bu bölümde çok sayıda kız ve erkek çocukların okul yolu ve evde ödevlerini yaparken yapılmış. Buradan o dönem hakkında bilgiler edinmekteyiz.